

WERKBESCHRIJVING

MAMMAE: LICHAAMELIJK ONDERZOEK

Bij vrouwen met een klacht over of afwijking van de mamma inspecteert en palpeert de huisarts de borsten en de regionale lymfeklierstations. Geef tijdens de palpatie uitleg over de normale structuur van borstweefsel en leer hen te voelen wat voor hen normaal is. Meer informatie over het onderzoek is te vinden in de [NHG-Standaard Borstkanker](#).

Fase	Activiteiten
Voorbereiding	<p>Geef informatie over het onderzoek.*</p> <p>Neem infectiepreventieve maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reinig voor het onderzoek uw handen • werk conform de richtlijn Infectiepreventie in de huisartsen- en verloskundigenpraktijk <ul style="list-style-type: none"> • voor het onderzoek van de mammae dient de patiënte het bovenlichaam volledig te ontbloten • laat de patiënte in een comfortabele onderzoeksruimte (19-22°C) zittend plaatsnemen op de onderzoeksbank
Onderzoek	<p>Vergelijk tijdens het onderzoek steeds links met rechts.</p> <p>Inspectie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ga recht voor de patiënte staan en laat haar de armen ontspannen langs het lichaam hangen • let bij de inspectie op: <ul style="list-style-type: none"> - <i>mammae</i>: vorm, symmetrie, zwelling - <i>huid</i>: kleur, versterkte unilaterale venetekening, intrekkingen, sinaasappelhuid ('peau d'orange'), ulceraties, eczeem, verhevenheden - <i>tepels en tepelhof</i>: kleur, vorm, zwellingen, afscheiding, tekenen van ontsteking en lokale huidafwijkingen • laat de patiënte achtereenvolgens de armen naast het hoofd heffen en de handen onder aanspanning van de mm. pectorales majores in de zij plaatsen • let bij deze houdingsveranderingen op veranderingen in de contouren en symmetrie van de borsten en op intrekkingen van de huid en tepels <p>Laat de patiënte vervolgens liggen op de rug op de onderzoeksbank.</p> <ul style="list-style-type: none"> • herhaal het heffen van de armen naast het hoofd en het plaatsen van de handen in de zij • let hierbij opnieuw op veranderingen in de contouren en symmetrie van de borsten en op intrekkingen van de huid en tepels <p>Palpatie mammae</p> <ul style="list-style-type: none"> • palpeer met de vingertoppen van de middelste drie vingers onder het maken van roterende bewegingen met lichte compressie van het mammaweefsel tegen de thoraxwand • palpeer achtereenvolgens: <ul style="list-style-type: none"> - de mammae - de tepels - de tepelhof • let bij de palpatie op: <ul style="list-style-type: none"> - pijn - consistentie van het mammaweefsel - tumoren: lokalisatie, grootte (geschat in centimeters), vorm, consistentie, oppervlak, afgrensbaarheid van omgeving en beweeglijkheid ten opzichte van huid en onderlaag - tepeluitvloed bij circulaire druk op de tepelhof • bij vrouwen met grote mammae wordt de palpatie van de buitenkwadranten vergemakkelijkt indien de vrouw de handen onder het hoofd legt

Fase	Activiteiten
Onderzoek	<p>Palpatie lymfeklieren</p> <ul style="list-style-type: none"> • de palpatie naar lymfklieren kan zowel in liggende als zittende houding plaatsvinden • palpeer achtereenvolgens naar palpabele lymfeklieren in: <ul style="list-style-type: none"> - de supraclaviculaire ruimten - de infraclaviculaire ruimten - beide okselholten • palpeer de okselholtes met de armen van de patiënte losjes tegen het lichaam, waarbij met licht gekromde vingers de ribben en de intercostale ruimtes van boven naar beneden worden afgetast • palpeer vervolgens de voorste en achterste okselplooi • palpabele klieren worden beoordeeld op grootte, consistentie en beweeglijkheid
Nazorg	<p>Registratie</p> <ul style="list-style-type: none"> • registreer in het HIS de bevindingen van het onderzoek van de mammae; geef bij afwijkingen duidelijk de locatie aan

* Ter ondersteuning van de gegeven mondelinge voorlichting kan de huisarts de patiënt verwijzen naar de informatie over verandering aan een borst op [Thuisarts.nl](https://www.thuisarts.nl).